

PATVIRTINTA

Panevėžio r. muzikos mokyklos direktoriaus

2018 m. gegužės 31 d. įsakymu Nr. V- 47

**PANEVĖŽIO R. MUZIKOS MOKYKLOS
ETNINĖS KULTŪROS FORMALŪJŲ ŠVIETIMĄ PAPILDANČIO UGDYMO
PROGRAMA**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Mokyklos oficialusis pavadinimas – Panevėžio r. muzikos mokykla, trumpasis pavadinimas – Muzikos mokykla. Mokykla įregistruota Juridinių asmenų registre, kodas 191823998.
2. Mokykla įsteigta 1969-09-01 Panevėžio rajono darbo žmonių deputatų tarybos vykdomojo komiteto 1969 m. liepos 17 d. sprendimu Nr. 228.
3. Teisinė forma – biudžetinė įstaiga.
4. Priklausomybė – savivaldybės mokykla.
5. Savininkė – Panevėžio rajono savivaldybė.
6. Mokyklos savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija – Panevėžio rajono savivaldybės taryba.
7. Buveinė: Laisvės g. 18, LT-38310 Krekenavos mstl., Panevėžio r. sav.
8. Grupė – neformaliojo vaikų švietimo mokykla ir formalųjį švietimą papildančio ugdymo mokykla.
9. Paskirtys – formalųjį švietimą papildančio muzikinio ugdymo mokykla, neformaliojo vaikų švietimo grupės muzikinio ugdymo mokykla.
10. Pagrindinė paskirtis – formalųjį švietimą papildančio muzikinio ugdymo mokykla.
11. Mokymo kalba – lietuvių.
12. Panevėžio r. muzikos mokyklos neformaliojo švietimo programų (toliau – Programos) rengėjas ir vykdytojas – Panevėžio r. muzikos mokykla (toliau – Mokykla).
13. Programa parengta vadovaujantis pagrindinio ugdymo etninės kultūros bendrąja programa patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. balandžio 12 d. įsakymu Nr. V-651, Neformaliojo švietimo koncepcija, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. ISAK-2695 (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. kovo 29 d. įsakymo Nr. V- 554 redakcija), Geros mokyklos koncepcija, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. V-1308, Mokyklos nuostatais, patvirtintais Panevėžio rajono savivaldybės tarybos 2014 m. lapkričio 22 d. sprendimu Nr. T-241 (Panevėžio rajono savivaldybės tarybos 2018 m. kovo 29 d. sprendimo Nr. T-66 redakcija), Ugdymo planu atrenkant ir pritaikant ugdymo turinį pagal mokyklos tikslus, konkrečius mokinių ugdymo(si) poreikius bei atsižvelgiant į mokyklai skirtas mokymo lėšas.
14. Programos paskirtis – sudaryti sąlygas mokiniui įgyti etninės kultūros pagrindus, pažinti jos reiškinių įvairovę, įgyti liaudies kūrybos gebėjimų, perimti tradicines etines ir estetines vertybes.
15. Programos trukmė – 4 metai.
16. Minimalus mokinių skaičius grupiniuose užsiėmimuose – 2, maksimalus – 8.
17. Programai įgyvendinti naudojama mokymosi aplinka ir mokymosi priemonės: be etnokultūrinių vertybių, mokomosios medžiagos naudojama vaizdo medžiagos peržiūros įranga, informaciniai leidiniai, vaizdo ir garso įrašai. Fizinė aplinka, pritaikyta įvairių poreikių mokiniams saugi, estetiška ir funkcionali.

II. PROGRAMOS TIKSLAS, UŽDAVINIAI IR STRUKTŪRA

18. Programos tikslas – padėti mokiniams ugdytis tautinį tapatumą ir etnokultūrinį raštingumą, pažinti ir vertinti savo tautos ir Lietuvos tradicinę kultūrą, suprasti jos gyvybingumą ir nuolatinį atsinaujinimą, sąsajas ir skirtumus su kitomis kultūromis, suvokti save kaip tos kultūros puoselėtoją, ugdytis pasididžiavimą ja ir pagarbą kitoms kultūroms.

19. Etnokultūrinio ugdymo uždaviniai yra siekti, kad mokiniai:

19.1. jaustų pagarbą iš kartos į kartą paveldėtoms vertybėms, domėtusi etninės kultūros raida;

19.2. suvoktų etninės kultūros gyvybingumą ir nuolatinį atsinaujinimą, gebėtų išvelgti papročių įtaką dabartiniam gyvenimui;

19.3. suvoktų ir pripažintų kultūrų įvairovę kaip vertybę, kartu gebėtų tinkamai atstovauti savo tautos kultūrai;

19.4. tobulintų ir sistemintų savo žinias apie etninę kultūrą, suvoktų tautos kultūros visumą ir dabartinę raišką, kartu ir save kaip tos kultūros atstovą;

19.5. gebėtų analizuoti svarbiausių tradicijų kilmę ir prasmę, jų sąsajas ir savitumą lygindami su kitų tautų papročiais.

19.6. sąmoningai puoselėtų savo tautos ir krašto etnokultūrinės tradicijas šeimoje, bendruomenėje, kūrybiškai pritaikytų savo etnokultūros žinias ir gebėjimus gyvenime.

20. Ugdomos kompetencijos:

20.1. atskleisti vaikų prigimtinius meninius gebėjimus;

20.2. iš klausos skirti etnografinių regionų specifinius ypatumus;

20.3. atlikti skirtingų regionų liaudies dainas;

20.4. ugdyti gebėjimą interpretuoti bei vertinti savo ir kitų meninę raišką;

20.5. skatinti aktyvų dalyvavimą muzikinėje veikloje ir kaupiti sceninę patirtį;

20.6. ugdyti balso valdymo įgūdžius, muzikinės kalbos vartojimą;

20.7. ugdyti ansamblinio muzikavimo įgūdžius.

21. Programos struktūra – etninės kultūros ugdymas yra kompleksiškas, apimantis teorinį pažinimą ir praktinių gebėjimų ugdymą. Programą sudaro santykinai atskirtos, bet ugdymo procese integruojamos dvi veiklos sritys:

21.1. etninės kultūros reiškinių pažinimas, visumos suvokimas ir vertinimas socialinėje kultūrinėje aplinkoje – ugdomosios veiklos sritis, skirta mokinių pažinimo, suvokimo ir vertinimo gebėjimų ugdymui(si), kai mokomasi atpažinti etninės kultūros apraiškas ne tik praeities, bet ir šiuolaikinėje kultūroje, suvokiant jų tęstinumą ir kaitą, tiriant, analizuojant ir vertinant skirtingų kultūrų panašumus ir skirtumus, susipažįstant su etninės kultūros globa bei paveldo apsauga Lietuvoje ir pasaulyje;

21.2. etnokultūrinė raiška – ugdomosios veiklos sritis, skirta mokinių praktiniams gebėjimams: tradicinio dainavimo, muzikavimo, etnokultūrinių švenčių organizavimo, papročių pritaikymo, etnokultūrinių projektų rengimo ir įgyvendinimo, ugdyti(s).

22. Etninės kultūros pažinimas, jos raiškos gebėjimai bei įgūdžiai įgyjami per įvairią mokinių kultūrinę saviraišką: folklorinio ansamblių ir kapelos veiklą, etnokultūrinės raiškos gebėjimų tobulinimą, švenčių rengimo praktiką, dalyvavimą seminaruose, etninės kultūros stovyklose, renkant tautosakos ar kitą kraštotyrinę medžiagą.

23. Programa įgyvendinama ir kūrybinių stovyklų, projektų, konkursų, pažintinių – edukacinių veiklų metu.

24. Programą sudaro: muzikavimas ir etninės kultūros kolektyvai: folklorinis ansamblis, kanklių ansamblis, kapela.

III. MUZIKAVIMAS

25. Tikslas – per dainą, šokį lavinti mokinių muzikinius gebėjimus. Mokyti pažinti lietuvių liaudies tradicinę kultūrą. Plačiau supažindinti su lietuvių kalendorinėmis šventėmis, papročiais. Išmokyti ratelių, šokių. Įtraukti mokinius į užgavėnių kaukių, paprastesnių lietuvių liaudies muzikos instrumentų gamybą.

26. Mokymo trukmė – 4 metai.

27. Siūloma muzikuoti tradiciniais lietuvių liaudies muzikos instrumentais: skudučiais, ragais, daudytėmis, ožragiu, skrabalais, basedle, armonika, tradicinėmis kanklėmis, lumzdeliu.

28. Muzikavimo pamokos yra grupinės 2–4 mokiniai. Skiriama po 2 valandas per savaitę.

29. Mokinių pasiekimai:

1. Veiklos sritis - muzikos atlikimo įgūdžių įvaldymas	
Nuostata – įgyti muzikavimo įgūdžius	
Esminis gebėjimas – perskaityti ir teisingai atlikti muzikinį tekstą	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Atlikti lietuvių liaudies dainas. 1.2. Atlikti šokius ir žaidimus. 1.3. Atlikti sutartines. 1.4. Atlikti lietuvių liaudies dainas - dainuoti grojant.	1.1.1. Tikslingai vartoti ir paaiškinti muzikos kalbos priemones. 1.1.2. Naudoti teisingą aplikatūrą, galėti paaiškinti nuorodas; 1.1.3. Žinoti pagrindinius dinamikos ženklus. 1.1.4. Žinoti ir skirti dainų, šokių, žaidimų atlikimo būdą.
1.2. Taisyklingai sėdint išgauti kokybišką garsą.	1.2.1. Žinoti taisyklingos sėdėsenos/laikysenos reikalavimus. 1.2.2. Nusakyti ir pademonstruoti taisyklingo garso išgavimo principus, pirštuotę. 1.2.3. Žinoti muzikos instrumento priežiūros reikalavimus.
2. Veiklos sritis - muzikos kūrinių interpretavimas	
Nuostata – suprasti ir išraiškingai atlikti muzikinį tekstą	
Esminis gebėjimas – muzikinės veiklos metu taikyti išraiškos priemones muzikos kūrinio turinio atskleidimui	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Atlikti skirtingo charakterio nesudėtingos faktūros lietuvių liaudies dainas, žaidimus, šokius, sutartines perteikiant jų emocijas, charakterį, nuotaiką.	2.1.1. Paaiškinti kūrinio struktūrinius elementus (motyvas, frazė, sakinytis), formą bei naudojamus interpretacijos ženklus. 2.1.2. Aiškiai ir garsiai atlikti šokius, pabrėžiant ritmiką.
2.2. Atliekant kūrinius laikytis tempo, atitinkančio charakterio, stiliaus, regiono ypatumus.	2.2.1. Įvardyti kūrinyje panaudotus tempo, artikuliacijos ženklus. 2.2.2. Paaiškinti esančių išraiškos priemonių atlikimo ypatumus.
3. Veiklos sritis - muzikos atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje	
Nuostata – dalyvauti klasės, mokyklos koncertuose ir kituose renginiuose	
Esminis gebėjimas – atlikti nesudėtingą programą klausytojams	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Dalyvauti mokyklos koncertuose ir kituose kultūriniuose muzikiniuose renginiuose, festivaliuose bei konkursuose.	3.1.1. Atlikti pasirinktą ar numatytą koncertinį numerį klasės ar mokyklos koncerte. 3.1.2. Mokyti sceninės kultūros, skirti dėmesio aprangai ir elgsenai scenoje.

	3.1.3. Mokyti susikaupti, nesijaudinti pamokoje ir pasirodymo metu.
3.2. Taikant sutartus kriterijus, įvertinti savo ir kitų pasirodymus.	3.2.1. Įvardinti kūrinio atlikimo vertinimo kriterijus. 3.2.2. Sugebėti apibūdinti ir vertinti savo ir klasės draugų grojimą (išskiriant teigiamas ir neigiamas atlikimo puses).

30. Kūrinių skaičius per mokymosi metus:

Kūrinių forma	Kūrinių skaičius per vienus mokslo metus	Atsiskaitymo forma
Dainos	6	Viešas pasirodymas, koncertas
Šokiai	6	Viešas pasirodymas, koncertas
Žaidimai	2	Viešas pasirodymas, koncertas
Sutartinės	2	Viešas pasirodymas, koncertas

IV. ANSAMBLIS

31. Ansamblio paskirtis – puoselėti krašto etninę kultūrą, atlikti liaudies dainas, žaidimus, instrumentinę muziką, išlaikyti to regiono tarmę, stilistiką, atlikimo manierą.

32. Ansamblio tikslas – supažindinti mokinius su lietuvių liaudies kūryba bei papročiais, šokiais, žaidimais. Išsaugoti senąsias liaudiško muzikavimo tradicijas.

33. Ansamblio uždaviniai:

33.1. ugdyti senąsias liaudiško instrumentinio muzikavimo ir folklorinio dainavimo tradicijas;

33.2. skatinti mokinių saviraišką ir bendravimą per tradicinį instrumentinį muzikavimą ir liaudišką dainavimą;

33.3. siekti autentiško ir originalaus repertuaro pristatymo, profesionalaus atlikimo bei šio žanro muzikos populiarinimo.

34. Ansamblio mokymosi trukmė – nuo 1 iki 4 metų.

35. Ansambliai gali būti:

35.1. folklorinis (5–7 mokiniai);

35.2. kapela (5–7 mokiniai);

35.3. tradicinių kanklių ansamblis (5–7 mokiniai).

36. Ansamblio mokomasi nuo pirmų mokymo metų kartą per savaitę po 1 valandą.

37. Mokinių pasiekimai:

1. Veiklos sritis - ansamblio pojūčio ugdymas	
Nuostata – įgyti muzikavimo ansamblyje patirties	
Esminis gebėjimas – sukurti bendrą meninį rezultatą ansamblyje kartu su kitais atlikėjais	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Perteikti muzikos kūrinio nuotaiką.	1.1.1. Apibūdinti kūrinio charakterį, dinamiką.
1.2. Stilingai atlikti muzikos kūrinį.	1.2.1. Apibūdinti kūrinio tematiką, stiliaus ir žanro ypatumus.
1.3. Derinti savo veiksmus su kitų ansamblio dalyvių veiksmais.	1.3.1. Apibūdinti ir aptarti savo ir kitų atlikėjų interpretaciją.
2. Veiklos sritis - kūrinių interpretavimas ansamblyje	
Nuostata – tobulinti muzikinio bendradarbiavimo gebėjimą	

Esminis gebėjimas – išraiškingai interpretuoti ansamblinės muzikos kūrinius	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Atlikti savo partiją ansamblyje.	2.1.1. Nusakyti kūrinio metrą, tempą; 2.1.2. Paaiškinti atlikimo štrichus.
2.2. Raiškiai perteikti kūrinių emocijas.	2.2.1. Žinoti muzikos kalbos elementus.
2.3. Klausyti ir kontroliuoti savo bei kitų atlikimą.	2.3.1. Girdėti kitų ansamblio dalyvių balsus ar instrumentus.
3. Veiklos sritis - muzikinė raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje	
Nuostata – dalyvauti koncertuose (pasirodymuose) scenoje	
Esminis gebėjimas – atlikti parengtą ansamblio programą koncerte	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Scenoje atlikti ansamblio koncertinę programą.	3.1.1. Tinkamai elgtis scenoje; 3.1.2. Kokybiškai atlikti savo partiją.
3.2. Dalyvauti muzikiniuose renginiuose.	3.2.1. Gebėti pristatyti ansamblio koncertinę veiklą.

38. Rekomenduojama ansamblio turinio apimtis:

38.1. ansamblio pojūčio lavinimas – sceninės patirties pradmenys, gebėjimas girdėti ir vertinti save ir kitus ansamblio dalyvius;

38.2. muzikos kūrinių interpretavimas – nesudėtingų muzikos kūrinių formų pagrindinių sintaksinių elementų, nuotaikos, dinaminio plano apibūdinimas ir atlikimas;

38.3. muzikos atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje – kūrinių viešas atlikimas ir įsivertinimas, sceninės patirties pradmenys;

38.4. 4–6 kūriniai per mokymosi metus.

V. PROGRAMOS DERMĖ SU KITOMIS MUZIKINIO UGDYMO PROGRAMOMIS

38. Siekiant užtikrinti formalųjį švietimą papildančio ugdymo dermę su kitomis formaliojo švietimo muzikos krypties programomis, programos trukmė, dalyvių amžius, rengimo principai ir uždaviniai, struktūra, mokymosi formos, muzikos instrumentų sąrašas, veiklos sritys, mokinių pasiekimai siejami su pagrindinio muzikinio formalųjį švietimą papildančio ugdymo programa.

VI. PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

40. Programos dalyvių pažangos vertinimą ugdymo procese sudaro vienas kitą lemiantys formuojamasis, kaupiamasis, diagnostinis ir apibendrinamasis vertinimo tipai.

41. Formuojamasis vertinimas atliekamas nuolat bendradarbiaujant mokytojui ir mokiniui. Siekiama pastiprinti daromą pažangą, skatinti mokinį analizuoti savo pasiekimus ir kelti muzikinio ugdymosi motyvą.

42. Kaupiamasis vertinimas naudojamas siekiant sukaupti informaciją apie mokinio pasiekimus ir mokymosi aplinkybes. Kaupiamojo vertinimo rodikliai: pasirengimas pamokai, aktyvumas pamokoje, gebėjimas reflektuoti, savarankiškumas, lankomumas, dalyvavimas renginiuose, aktyvumas, motyvacija. Galimos kitos vertinimo formos: kūrybinė stovykla, renginio vedimas, dalyvavimas konkursuose ir festivaliuose.

43. Diagnostinis vertinimas vykdomas siekiant išsiaiškinti mokinio tam tikro ugdymosi laikotarpio pasiekimus ir pažangą. Mokinių pasiekimai vertinami pamokoje arba per pusmečio atsiskaitymą.

Vertinimo rezultatai apibendrinami pusmečio pažymiu, kuris rašomas sumuojant visus per pusmetį gautus pažymius, pratybų atsiskaitymus, pusmečio atsiskaitymą.

44. Programą baigus vykdomas apibendrinamasis vertinimas. Apibendrinamojo vertinimo forma – baigiamasis muzikavimo egzaminas.

45. Diagnostinis ir apibendrinamasis vertinimas vykdomas pagal mokyklos vertinimo tvarkoje nustatytus kriterijus. Taikoma dešimties balų vertinimo sistema.

46. Mokiniui, baigusiam Programą, išduodamas mokymosi pasiekimus įteisinantis dokumentas – neformaliojo vaikų švietimo pažymėjimas.

PRITARTA

Mokyklos tarybos

2018 m. gegužės 31 d. posėdžio protokolas Nr. MT-2

Programos kodas 121300299